

PRIMENA KRIMINALISTIČKE NAUKE U PRAKSI

REZIME: U ovom radu su razmatrani i definisani izvesni naučni i praktični aspekti i mogući standardi u konstituisanju i jačanju kriminalističke nauke i prakse u relacijama današnjeg shvatanja borbe protiv kriminaliteta. U vezi s pojmom, sadržajem i značajem razvoja kriminalističke nauke i prakse, posebno je analizirana sveukupnost povezanosti teorijske i praktične kriminalistike. Značajan uticaj i doprinos naučnoj konstituciji i praktičnoj verifikaciji kriminalistike daje kriminalističko obrazovanje i edukacija, što je takođe predmet ovog rada.

Posebno je u komparativnom smislu izvršeno upoređenje tendencije i međuzavisnosti kriminalističkog znanja koje se formira organizovanim i studijskim učenjem kriminalistike, u odnosu na neučenje i neposedovanje ikakvih, elementarnih kriminalističkih znanja. Nosioc kriminalističkog znanja i praktične primene je kriminalista³, koji u osnovi predstavlja profesionalno lice koje u funkciji kriminalističke teorije i prakse primjenjuje, razvija, unapređuje, štiti i afirmiše kriminalističku profesiju.

Nasuprot tome, javlja se tzv. kvazikriminalističko učenje, tj. neučenje kriminalistike, što proizvodi sasvim drugačije aspekte teorijske misli i praktičnog rada i primene takve kvazikriminalistike u praksi.

Ključne reči: Kriminalistika, nauka, teorija, praksa, kriminalista, kvazikriminalista, kriminalističko razmišljanje

¹ Docent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu.

² Profesor na Fakultetu za pravne i poslovne studije u Novom Sadu, nastavnik na predmetu Kriminalistička taktika na Visokoj školi unutrašnjih poslova u Banjoj Lici i prodekan na Fakultetu pravnih nauka Panevropskog univerziteta „Apeiron“ u Banjoj Luci.

³ Kriminalista je lice koje prevashodno poseduje određeno kriminalističko obrazovanje, stečeno u školama i na fakultetima gde se izučava i kriminalistika, i koji stečeno znanje primenjuje u praksi suzbijanja kriminaliteta, kao i u unapređenju teorijske kriminalističke misli.

Nastanak i ekspanzija kriminaliteta je prouzrokovala i svojevrsni nastanak i začetak metoda i sredstava u borbi protiv kriminaliteta. U davnim vremenima prvo je došlo do konkretne reakcije na izvesno kriminalno ponašanje, delikt, tj. krivičnu radnju, pa je tek onda uspostavljena izvesna kriminalistička taktika⁴, pravila koja su se u narednim slučajevima koristila za efikasnije delovanje.

Međutim, nesporno je da kriminalistika, u smislu nastanaka, razvoja i unapređenja teorijske misli, mora prethoditi stalnom trendu razvoja prakse, i njene efikasne funkcije u suzbijanju kriminaliteta.

Kriminalistička misao datira od početka 19. veka, u smislu prvih teorijskih radova pionira kriminalističke nauke, koji su nakon izvesne prakse, shvativši da je nophodno baviti se prethodno i teorijskim istraživanjem, izučavanjem i unapređenjem kriminalističke misli, tu teoriju i implementirali, tj. opredmetili je kroz praktičnu primenu. Upravo takva pionirska dela, tj. prva ukazivanja Hansa Grossa postala su kasnija vodilja i uzor mnogim kriminalistima širom sveta, koji su inicirali i jačali kriminalističku misao i vršili istraživanja, a onda sva tako stečena znanja primenjivali i proveravali u praksi.

U toku 19. veka, s naglim razvojem nauke i tehnike u svim sferama ljudske aktivnosti, dolazi i do javljanja, ali i razvoja već ozbiljnijih kriminalnih dela, što je nateralo istražni aparat države da razvija i metode istrage, tj. suzbijanja, razjašnjavanja i dokazivanja delikata. U kontekstu toga, dolazi do formiranja, razvoja i usavršavanja naučnih kriminalističkih laboratorija i otvaranja naučnih kriminalističkih instituta.⁵

U praktičnoj primeni se na najbolji način vršilo opredmećenje stečenih znanja, pravila, metoda i dolazilo do potvrda i shvatanja o efikasnosti kriminalističke nauke. U tom kontekstu može se posebno govoriti o kriminalistici kao izrazito heurističkoj, silogističkoj i empirijskoj nauci.

Savremene tendencije razvoja kriminalistike takođe su značajno unapredile i usavršile kriminalističku misao do nivoa naučne deskripcije, uopštavanja, naučnog mišljenja i objašnjenja, tj. stvaranja naučno verifikovanih metoda i sredstava koji se primenjuju u borbi protiv kriminaliteta.

Kriminalistička nauka se konstituiše kao svojevrsan sistem određenih pod-sistema koji čine jedinstvo kriminalistike (taktika, tehnika, metodika, operativa i dr.)

Nakon analitičke delatnosti u podsistemima, vršena je nova sinteza kroz stvaranje sistema kriminalistike, tj. stvaranje novog kvaliteta, koji je predstavljao svojevrsnu novu konstituciju, savremenu i originalnu *nauku kriminalistiku*.

⁴ A. Vajngart je prvi upotrebio pojam kriminalistika – taktika 1804. godine.

⁵ Marković T., *Savremena tehnika istraživanja krivičnih djela*, Zagreb, 1961. g., str. 1–35. (Prvi institut naučne policije i kriminologije u Lozani, zatim u Gracu, Los Anđelosu, Savezni kriminalistički ured u Visbadenu itd.)

Takva kriminalistika je bila predmet novih izučavanja, ali i primene u okviru savremenih tendencija suzbijanja kriminaliteta.

U svetu, pa i na prostorima našeg regiona, imamo veoma različit intenzitet i situacije u vezi sa stanjem, afirmacijom, razvojem i primenom naučne kriminalistike u teoriji i praksi. Tako se u zapadnim zemljama sve više razvija tzv. forenzička kriminalistika, kroz usavršavanje i primenu laboratorijskih metoda, dok se ipak manje posvećuje pažnja razvoju i naučnom shvatanju tzv. operativne kriminalistike.

U istočnoevropskim zemljama mnogo se više primenjuje klasična kriminalistička misao i praksa, tj. metodi taktike i metodike, sa shvatanjem da je ona dovoljna i snažna misao i praksa da se suprotstavi kriminalitetu.

Međutim, pored svih kvaliteta, i jedna i druga tendencija se pokazala nedovoljnom i neefikasnom da u potpunosti odgovori novim savremenim zahtevima suzbijanja kriminaliteta. Tako se u 20. veku prilazi kompleksnijem shvatanju kriminalističke nauke i njenom celovitom posmatranju u cilju stvaranja sistema kriminalističke nauke, ili čak nauka, uz stalnu dogradnju novim, srodnim disciplinama, naukama kojima se dodaje i pridev kriminalistički (kriminalistička psihologija, kriminalistička statistika, kriminalistička geografija, kriminalistička analiza, kriminalistička prevencija, kriminalistička prognoza, kriminalistička strategija⁶ i sl.).

Posebno značajno mesto u sveukupnom razvoju kriminalistike zauzima kriminalističko obrazovanje i edukacija, tj. stvaranje kriminalistike kao nauke koja se izučava u određenim školama i fakultetima, a onda primenjuje u praksi. Već po preliminarnim analizama vidljivo je da se kriminalistika uglavnom izučava u policijskim školama i fakultetima,⁷ dok se manje ili nikako ne izučava na pravnim fakultetima⁸, a na drugim školama i fakultetima baš nikako.⁹

Sasvim je realno već razmišljati o uvođenju izvesnih predmeta, čak i u osnovne i srednje škole, koji bi se bavili posebno pitanjem prevencije kriminaliteta i drugim kriminalističkim oblastima od interesa za građane.¹⁰

Takva situacija dovodi do veoma heterogenog stanja, što generiše i različite kadrovske potencijale koji u praksi, nažalost, u veoma različitim kapacitetima primenjuju tzv. kriminalističko znanje.¹¹ Može se konstatovati da je u poslednjoj deceniji ipak učinjen izvesni pomak u smislu jačanja kriminalističke struke i za-

⁶ Dvoršek A., *Kriminalističke strategije*, Visoka policijsko–varnostna šola, Ljubljana, 2001.

⁷ U svakoj državi postoje fakulteti policijskih ili čak kriminalističkih nauka

⁸ Primer Pravnog fakulteta u Banjoj Luci.

⁹ Ako kriminalitet ima uporište u svim porama društva, onda bi izvesno kriminalističko (preventivno) obrazovanje bilo neophodno širokim slojevima stanovništva – građana.

¹⁰ Kako je nekada ideologija SKJ razvila široku lepezu edukacije iz oblasti ONO i DSZ, tako bi trebalo danas razmisliti o uvođenju adekvatne edukacije iz oblasti prevencije kriminaliteta.

¹¹ Kako je moguće primeniti kriminalističko znanje, ako se nije posedovalo.

nimanja, iako ima i dalje značajnog učešća neprofesionalnih, kvazikriminalističkih kadrova koji zauzimaju mesto školovanim kriminalistima.¹²

Međutim, i pored izvesnog poboljšanja u kadrovskoj strukturi policije, ipak, bar na prostorima bivše Jugoslavije, imamo veoma različitu situaciju u vezi s regrutovanjem kriminalističkih praktičara i njihovom edukacijom. Tako se manji broj budućih kriminalista¹³ regrutuje kroz kriminalističko obrazovanje, dok se veći broj lica koja se planiraju angažovati na poslovima suzbijanja kriminaliteta i dalje prima iz raznih građanskih škola, pa se onda kraćim kursovima¹⁴ osposobljava za buduća kriminalistička zanimanja.

Postavlja se pitanje ko zaista zaslužuje mogućnost dobijanja zvanja kriminaliste¹⁵. Da li su to isključivo lica koja su završila škole gde se izučavala i kriminalistika u većem ili manjem obimu, ili pak i lica koja su završila i druge fakultete, a onda kroz dodatno, tzv. „kursno“ osposobljavanje, učila osnovne i elementarne sadržaje iz kriminalistike.

Na kraju, da li se uopšte može govoriti o kriminalisti kada se radi o licu koje nije nikada izučavalo kriminalistiku u bilo kom obliku obrazovanja i osposobljavanja. Svakako da je nemoguće konstituisati lik kriminaliste bez teorijskog obrazovanja u kriminalističkom smislu, a onda kroz praktičnu verifikaciju u kriminalističkoj profesiji.

Takav rad donekle zadovoljava minimum kriminalističkog teorijskog znanja, ali je sasvim nedovoljan za kakav ofanzivniji kriminalistički intelektualni napredak i primenu tog znanja u praksi.

Celokupna situacija doprinosi, između ostalog, nepostojanju kriminalističke profesije u pravom smislu reči i stvaranju svojevrsnih kvazikriminalista, koji s

¹² Najkonkretniji primer takve situacije je područje Federacije BiH, gdje više stotina diplomiranih kriminalista čeka na birou zaposlenje, a na njihovim mestima rade lica raznih, ali najmanje kriminalističkih i pravnih struka. Malo je žena koje su završile Višu školu unutrašnjih poslova u Zemunu našlo zaposlenje u struci (policiji).

¹³ Kriminalist kao profesionalac je osoba koja je sebe potpuno razvila u određenim područjima i ima bogato iskustvo i samopouzdanje o kojima ovisi učinkovito obavljanje kriminalističkog posla. (Modli D., Korajlić N.: Kriminalistiki riječnik, Centar za kulturu i obrazovanje, Tešanj, str. 243.)

¹⁴ U MUP-u Republike Srpske je praksa da se iznenada primaju lica sa završenim raznim školama opšteobrazovnih profila (fiskultura, poslovne, menadžerske, tehničke studije), koja se kroz tzv. četvoromesečni kurs osnovne policijske obuke osposobljavaju za buduće kriminaliste. Jasno je da takav vid uključivanja svih mogućih zanimanja u kriminalističku profesiju samo šteti njenoj perspektivnosti i kvalitetu. Takva praksa je postojala i u R. Srbiji, gde su u policiju primani kadrovi sa završenim različitim školama i fakultetima – neodgovarajuće stručnosti za rad u policiji.

¹⁵ Naš uvaženi doajen naučne i praktične kriminalistike prof. dr V. Vodinelić je još davne 1956. god. u svojoj *Kriminalistici – taktici*, za potrebe Škole za unutrašnju upravu, veoma slikovito dao bitne mentalne, intelektualne, radne i druge karakteristike budućeg kriminaliste. I danas, posle pola veka, sasvim je jasno da kriminalista ne može biti baš svako, a posebno onaj koji, i pored želje, nema realno kriminalističko obrazovanje. (V. Vodinelić *Kriminalistika – taktika* (opšti deo), Beograd, 1956. god.)

veoma nepotpunim i šturim kriminalističkim znanjem ili obrazovanjem obavljaju kriminalističke poslove. Takvim delovanjem, tj. omogućavanjem stvaranja budućeg neprofesionalnog kriminaliste čine dva svojevrsna problema, i to:

1. kao neuki ili veoma slabo edukovani tzv. kriminalisti u suštini u svojoj praksi iskrivljuju kriminalističku praksu,
2. izvesnim uspehom i postizanjem rezultata derogiraju i negiraju potrebu i značaj kriminalističkog obrazovanja, a time i značaj kriminalističke nauke.

Takva situacija je krajnje negativna, jer nanosi dvostruku štetu statusu, razvoju i standardu kriminalističke teorije i prakse. Naime, u oba slučaja imamo svojevrsnu negaciju potrebe postojanja i izučavanja, a posebno naučne verifikacije i valorizacije kriminalistike. Lica koja nemaju elementarno kriminalističko obrazovanje, sasvim je jasno, jesu tzv. kvazikriminalisti, koji tek s ponekim uspehom u praksi nanose dugoročne štete kriminalističkoj teoriji i praksi.¹⁶

Zbog prethodno navedenog, zadatak razvoja savremene kriminalističke nauke jeste upravo da onemoguću dalju eroziju kriminalističke misli i profesije, i da utvrdi, definiše, afirmiše i profilise kriminalističke standarde¹⁷ koje će biti neophodno poštovati u cilju zaštite i unapređenja profesije.

Poseban doprinos takvom stanju daju postojeće kriminalističke i policijske škole i fakulteti na kojima se kriminalistika izučava kao samostalan nastavni predmet u integralnom obliku, ili u skladu sa njenim mogućim podsistemskim delovima. Takvim organizovanim pristupom kriminalističkoj edukaciji osposobiće se budući profesionalni kriminalisti, tj. praktičari, za rad u svim sferama suzbijanja kriminaliteta. Njihovim brojnijim zapošljavanjem u policijskim i drugim bezbednosnim agencijama, pravosudno-istražnim organima i drugim institucijama čija je direktna ili indirektna nadležnost borba protiv kriminaliteta (tužilaštvo¹⁸, sudstvo, uprava za indirektno oporezivanje, privatne detektivske agencije¹⁹), sigurno je da će se unaprediti i afirmisati shvatanje o značaju i kvalitetu kriminalističkog znanja i potrebi krajnje afirmacije kriminalistike.

Značajan deo sveukupnog lika kriminaliste čini i njegov psihosocijalni i moralni lik i integritet. Ovde se posebno misli na psihološke karakteristike ličnosti budućeg kriminaliste. Naime, sasvim je jasno, polazeći od budućih zada-

¹⁶ Npr. ako istragu vodi profesor fiskulture, ili kakve druge nekriminalističke i nepravne struke, sasvim je izvesno da je ona nestručna, i da se svakog momenta može osporiti njen legitimitet.

¹⁷ Može li se uopšte govoriti o postojanju kriminalističkog standarda koji mora posedovati lice koje se profesionalno bavi suzbijanjem kriminaliteta.

¹⁸ Tek odnedavno u tužilaštvima se počinju primati kriminalisti koji predstavljaju značajan kvalitet u istražnim poslovima koje vode tužilaštva zajedno sa policijom.

¹⁹ S jačanjem i razvojem privatne bezbednosno-zaštitne delatnosti, gde se nalazi i privatna detektivska delatnost, takođe je potrebno utvrditi standarde i uslove za obavljanje poslova privatnog detektiva.

taka kriminaliste u borbi protiv i najsloženijih oblika kriminaliteta, da on mora prevashodno biti psihofizički sposobna, zdrava i samostalna ličnost. Zbog toga se kandidati za poslove suzbijanja kriminaliteta moraju birati iz reda kvalitetnih kandidata, koji kroz niz psihofizičkih testova, provera i intervjuova mogu dobiti pozitivne ocene o svom kapacitetu za buduću profesiju.²⁰

Istovremeno, to moraju da budu ljudi koji su, pored svog stručnog i profesionalnog znanja, široko uključeni u sve pore svakodnevnog života.²¹ Kriminalista mora da bude sasvim običan i adaptiran u životnoj sredini, u suštini normalan građanin. On mora da bude sasvim jednostavna ličnost koja ničim ne sme da se razlikuje od građana sa kojima živi i druži se. Naprotiv, on mora veoma konkretno da oseća impulse svakodnevnog života i da svoje ponašanje prilagođava i adaptira na takvu sredinu. Samo takvim razvijanjem strukture ličnosti i ponašanjem može se uspešno afirmisati i crpiti sve kapacitete sredine u kojoj živi i radi.

U cilju jačanja i verifikacije kriminalističke profesije, današnja i buduća situacija bi morala ići u pravcu stvaranja tzv. kriminalističkih standarda i moguće kriminalističke sertifikacije ljudi koji se profesionalno bave kriminalistikom. Naime, kako sva druga zanimanja imaju kodeks profesije, standarde, zaštitu i sertifikat,²² tako bi morali i kriminalisti imati takvu strukovnu organizaciju koja bi sveukupno prevashodno štitila kriminalističku nauku i praksu, unapređivala je i pravilno usmeravala u programskoj delatnosti.

Na osnovu prethodnog, sasvim je jasno da je kriminalista lice koje prevashodno ima sasvim određeno kriminalističko obrazovanje²³, a onda i kriminalističko-praktičnu verifikaciju kroz obavljanje poslova suzbijanja kriminaliteta. Znači, nemoguća je tzv. lažna promocija bilo koje profesije, kroz kratku i brzu prekvalifikaciju, a posebno u kriminalističku.

Upravo formirana asocijacija kriminalista možda predstavlja embrion takvog strukovnog udruženja i mogla bi u budućem vremenu svojim intelektualnim kapacitetima odgovoriti na neka pitanja teorijske i praktične kriminalistike (savetovanja, seminari, istraživanja, uključivanje u praksu, sertifikacija, edukacija, standardi i sl).

Međutim, sasvim je jasno da je celokupan proces profesionalizacije u svim sferama rada, a posebno u bezbednosnim, pod jakim uticajem političkih struktu-

²⁰ Poznata je i stalno aktuelna maksima V. Džerzinskog „Hladan razum, vruće srce, čisti prsti“.

²¹ Kriminalista nije kancelarijski čovek, on je prisutan u svim sredinama gde se građani druže, vesele, tuguju, nadmeću, jer će samo tako biti u toku svakodnevnih zbivanja, života, događanja. (detaljnije u knjizi prof. dr V. Vodinelića „Kriminalistika – taktika“, Beograd, 1956, str. 6–8).

²² Savez računovođa vrlo organizovano deluje kao institucija koja prati, osposobljava, kontroliše i izdaje sertifikate svim kategorijama računovođa, bez kojih oni nisu ovlašćeni da urade i potpišu završni račun firme, preduzeća.

²³ Kako je moguće da se neko promovise u kriminalistu od znanja i zanimanja, a nikada nije imao u bilo kakvom obliku obrazovanja edukaciju iz kriminalistike?

ra, koje se globalno zalažu za profesiju, a u konkretnoj akciji direktno utiču na deprofesionalizaciju.²⁴

Na kraju, sasvim je jasno da je u interesu kvaliteta, perspektivnosti, originalnosti i svojevrzne čistote kriminalističke profesije, u interesu zaštite kriminalističke nauke u teorijskoj koncepciji kao originalne intelektualne misli, koja se u osnovi razlikuje od drugih, pa i sličnih nauka (kriminologije, viktimologije, krivičnog prava), neophodno ovu profesiju brže, organizovanije i usmerenije razvijati, uz stalno jačanje i uvezivanje teorijske misli i praktične delatnosti. Istovremeno je neophodno nastojati na tome da se stalnom proverom dostignutih teorijskih stavova unapredi praksa, a takođe, da praksa zahteva i ponudi naučnoj delatnosti da, na osnovu nekih novih praktičnih momenata, utvrdi standarde, pravila, modele i sl.

Karakterističan je primer policijskih službenika praktičara, koji smatraju neophodnim i ukazuju na potrebu mnogo češćeg i stalnog učešća i uključivanja kriminalističkih eksperata i naučnika, koji treba da prevaziđu izvesnu policijsku sujetu, nepoverenje, pa i neznanje i time unaprede praktičnu delatnost i teorijsku kriminalističku misao.

Sasvim je jasno da se samo takvim celovitim teorijsko-praktičnim upotrebom i uzajamnim delovanjem, može očekivati perspektivniji razvoj kriminalističke teorije i prakse, a time i primereno mesto kriminalistike u svetu nauke, uz svo uvažavanje njene korelativnosti sa srodnim naukama.

U okviru razmatranja značaja i karaktera kriminalističkog obrazovanja i razvoja teorije i prakse, bilo bi potrebno spomenuti i neke moguće reakcije kriminalnog okruženja u vezi sa stvaranjem antikriminalističke strategije, taktike, tehnike, metodike i operative. Naime, sasvim je jasno da lica iz sveta kriminala sa puno pažnje prate svakodnevne tendencije kriminalistike, rad i uspešnost kriminalista, nastojeći da svoju kriminalnu delatnost uspešno suprotstave snazi kriminalističke teorije i prakse.²⁵ Šta se čini u svetu kriminala, tj. da li i kriminalci stvaraju svojevrstu kriminalnu strategiju, taktiku, tehniku i metodiku, kao odgovor na kriminalističko znanje, trebalo bi što pre detaljnije izučiti i saznati i na bazi takvih saznanja stvarati sopstvenu strategiju.

U stvari, stalna je i nezaustavljiva trka, nadmudrivanje i borba između kriminalne i kriminalističke strategije i taktike. Ko će biti uspešniji, efikasniji i dugoročniji, zavisi od niza faktora i okolnosti.

Za kriminaliste je jedno nesporno: *kriminalističko znanje je najubojitije oružje.*

²⁴ Neretko se u policijsku i kriminalističku službu primaju kadrovi upravo na osnovu intervencija i sugestija političkih moćnika.

²⁵ Davne 1954. g. prof. dr V. Vodinelić je pisao o nekim mogućim karakteristikama ponašanja krivca u kontekstu kriminalističke taktike. I danas je taj članak veoma aktuelan, s obzirom na sve prisutnije učešće branilaca u istražnom postupku. (Kriminalistika – taktika, Beograd, 1954, str. 553 – 564)

Zaključak:

Cilj ovog rada je da se još jednom iznesu osnovna učenja i shvatanja o kriminalistici kao naučnoj i praktičnoj disciplini, koja zahteva svojevrsno obrazovanje i stalno usavršavanje prema postojećoj praksi.

U smislu ovog ukazivanja na autentičnost kriminalističkog obrazovanja i profesije, može se sasvim jasno i argumentovano konstatovati da kriminalistika, kao nauka o operativnim, istražnim i sudskim radnjama, kao i o taktici, tehnici i metodici suzbijanja kriminaliteta, predstavlja intelektualno predmetnu delatnost, prevashodno od strane profesionalnih lica koja je primenjuju u funkciji zaštite bezbednosti građana i imovine, u okviru sveukupnih mera prevencije i represije, tj. suzbijanja kriminaliteta. Isto tako je neophodno istaći značaj i funkciju kriminalistike i za najšire slojeve građanstva, koji sve više teže sopstvenom znanju u cilju moguće zaštite svog integriteta i interesa.

Naučnim razvojem kriminalistike i njenom proverom u kriminalističkoj praksi, kriminalistika će se stalno unapređivati i usavršavati, čime će se vršiti i stalna provera primenjivosti teorijske misli u praktičnoj delatnosti, dok će praksa inicirati nova i još savremenija naučna otkrića, u smislu novih metoda i sredstava u suzbijanju kriminaliteta.

Istaknutim tendencijama će se onemogućiti egzistiranje nestručosti, diletantskog odnosa i primene neadekvatnih i nenaučnih metoda i sredstava koja proizilaze iz neznanja i neukosti tzv. kvazikriminalista.

Kako je kriminalistika usko povezana sa nizom srodnih pravnih i vanpravnih nauka, koje takođe participiraju u sveukopnoj teoriji i praksi bavljenja problematikom kriminaliteta, njen dalji razvoj i samostalnost će biti uslovljeni tendencijama razvoja i tih nauka.

Assist. Prof. Miloš Marković, Ph.D.²⁶

Assist. Prof. Mile Matijević, Ph.D.²⁷

Using crime science in practice

A b s t r a c t

In this material, are defined by scientific and practical aspects in the creation of criminal science and practice in accordance with the present understanding to fight against crime. Here is the thorough analysis of the relation between theoretical and practical criminalistics. Significant impact and contribution to the scientific and practical verification constitution gives crime criminalistics education

²⁶ Assistant Professor on the Law Faculty, Business Academy, Novi Sad

²⁷ Assistant Professor on the Law Faculty, Business Academy, Novi Sad

and training, which is also the subject of this work. It is in comparative terms of comparisons made criminal tendencies, and the interdependence of knowledge that is formed and organized study of criminalistics learning, in relation to the neučenje and the lack of any, basic knowledge of criminalistics. Bearer of criminal knowledge and practical application of the kriminalista, which basically is a professional person in criminal theory and practice apply, develop, promote, protect and affirm criminal profession. In contrast, there is so called criminalistics, which produces very different aspects of theoretical thinking and practical work and application of so called criminalistics in practice.

Key words: Crime, science, theory, practice, kriminalist, so called criminalist, criminal thinking

Literatura

1. Aleksić, Ž.: *Naučno otkrivanje zločina*, Beograd, 1972.
 - *Kriminalistika*, IRO „Privredna štampa“, Beograd, 1979.
 - *Kriminalistika*, „Savremena administracija“, Beograd, 1982.
2. Aleksić, Ž., Milovanović, Z.: *Kriminalistika*, Beograd, 1994.
3. Aleksić, Ž., Škulić, M.: *Kriminalistika*, „Dosije“, Autorska izdavačka zadru-
ga, Beograd, 2004.
4. Dvoršek, A.: *Kriminalističke strategije*, Visoka policijsko–varnostna šola,
Ljubljana, 2001.
5. Krivokapić, V., Krstić, O.: *Kriminalistika taktika 2*, Policijska akademija,
Beograd, 1995.
6. Marković, T.: *Savremena tehnika istraživanja krivičnih djela*, Zagreb, 1961.
7. Matijević, M.: *Neke tendencije razvoja Više škole unutrašnjih poslova*,
Zbornik radova, Viša škola unutrašnjih poslova, Banja Luka, 2001.
 - *Otkrivanje učinilaca imovinskih krivičnih dela na osnovu tragova, primje-
nom kriminalističkog modeliranja i geografskog profilisanja*, Doktorska
disertacija, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, 2005.
8. Modli, D., Korajlić, N.: *Kriminalistički riječnik*, Centar za kulturu i obrazo-
vanje, Tešanj, 2002.
9. Petrović, B.: *Razvoj i perspektive kriminalistike u Bosni i Hercegovini*,
Zbornik radova, Suzbijanje kriminaliteta, Decenija posle smrti profesora
Vodinelića, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Beograd, 2004.
10. Rossmo, K., *Geographical profiling*, Boca Raton, FL CRC Pres, 2000.
11. Simović, M.: *Krivično procesno pravo, 1,2 dio*, Pravni fakultet Banja Luka,
2005.g., Pravni fakultet Bihać, 2006.
12. Simonović, B.: *Kriminalistika*, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu,
2004.

13. Simonović, B., Matijević, M.: *Kriminalistička taktika*, Internacionalna asocijacija kriminalista, Banja Luka, 2007.
14. Tegeltija, M.: *Strategija istrage*, Zajednička obuka policije i tužilaca, Sarajevo, Banja Luka, 2005.
15. Vodinelić, V.: *Kriminalistika – taktika*, Opšti deo, Predavanja održana u Školi za unutrašnju upravu, DSUP FNRJ, Beograd, 1954.
 - *Kriminalistika*, „Prosveta“, Beograd, 1970.
 - *Kriminalistika – otkrivanje, dokuživanje, tom 1, 2*, Fakultet bezbednosti, Skoplje, 1985. g.